

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3246/2017. (X. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Törvényszék 1.Pf.21.013/2016/4. sorszámu ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a Veszprémi Járásbíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Veszprémi Törvényszék 1.Pf.21.013/2016/4. sorszámu ítéletével szemben. Az indítványozó álláspontja szerint a törvényszék kifogásolt ítélete, valamint az ítéletben elbírált Veszprémi Járásbíróság 2.P.22.034/2015/14/I. sorszámu ítélete sértik az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésében elismert gazdasági alaprendről és szerződéskötési szabadságról szóló alkotmányjogi elveket, az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében és az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt alkotmányjogi szabályokat, az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogalkalmazási követelményt, valamint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljárásból fakadó követelményeket. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapja kölcsönszerződésből fakadó tartozás megfizetése iránt indított polgári peres eljárás, amelyben az indítványozó alperesként szerepel. A perben első fokon eljáró Veszprémi Járásbíróság ítéletében megállapított és a peres eljárás során irányadó tényállás lényege szerint az ügy előzménye, hogy az indítványozó három szerződést írt alá. Az indítványozó az üdülőhasználati szerződés értelmében megvásárolta a Park Hotel Ambrózia Üdülőingatlanban lévő egyik apartman időszakos üdülőhasználati jogát. Az indítványozó még ugyanezen a napon megbízási szerződést kötött az üdülőhasználati jog eladójával az általa megvásárolt üdülőhasználati jog értékesítése érdekében. Az üdülőhasználati jog vételárának egy részébe beszámították az indítványozó két, korábbi üdülőhasználati jogának ellenértékét. A vételár fennmaradó részének teljesítéséhez pedig az indítványozó áruvásárlási és szolgáltatásnyújtási hitelszerződést kötött a perbeli felperessel, amelyet az indítványozónak hatvan hónapon keresztül kellett törlesztenie a felperes részére. A Veszprémi Járásbíróság időközben megállapította, hogy az üdülőhasználati jogot értékesítő szerződés érvénytelen. Az indítványozó, ezek után, tizenkét havi részlet törlesztését követően felhagyott a kölcsönszerződésből fakadó kötelezettségének további teljesítésével. A felperes ilyen előzmények alapján indított keresetet az indítványozóval szemben (erről lásd: Veszprémi Járásbíróság 2.P.22.034/2015/14/I. sorszámu végzésének 2–3. oldalait).
- [4] A járásbíróság ítéletében a keresetnek helyt adott és ezzel együtt elutasította az indítványozó viszontkeresetét. Döntésének indokolása szerint sem a hatályos polgári jogi és fogyasztóvédelmi jogi szabályokból, sem pedig az adott szerződésből nem következik, hogy az üdülőhasználati jog értékesítése érdekében kötött szerződés érvénytelensége maga után vonja a kölcsönszerződés érvénytelenségét. A bíróság érvelése szerint a kölcsönszerződés érvényességének megítélése tekintetében lényegtelen, hogy az indítványozó céljait megfelelően szolgálja-e a vásárolt termék vagy szolgáltatás (Veszprémi Járásbíróság 2.P.22.034/2015/14/I. sorszámu végzésének 3–6. oldalait).
- [5] Az indítványozó fellebbezésben támadta az elsőfokú bíróság ítéletét és előadta, hogy a szóban forgó kölcsönügylet egy kapcsolt hitelszerződés, amely osztja az üdülőhasználati szerződés jogi sorsát. Ezen kívül az indítványozó hivatkozott a Gazdasági Versenyhivatal azon eljárására, amelyben megállapította, hogy az üdülőhasználati jogot értékesítő társaság tisztességtelenül befolyásolta a fogyasztói döntéseket. Az indítványozó további

hivatkozása, hogy a jogszabály alapján őt megillető elállási jog a kapcsolt kölcsönügyletre is kiterjed. Az indítványozói fellebbezés alapján eljáró törvényszék megítélése szerint a perbeli hitelszerződés a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Fhtv.) rendelkezései alapján valóban kapcsolt hitelszerződés. Ugyanakkor a törvényszék értelmezése szerint a kapcsolt hitelszerződés nem válik az üdülőhasználati jogot értékesítő szerződés járulékos részévé, a kapcsolt jellege azt jelenti, hogy egy adott termék megvásárlásához kapcsolódik, vagyis egyazon gazdasági célt szolgál. A törvényszék megállapította, hogy sem az üdülési jogra, sem a kölcsönszerződésre vonatkozó anyagi jogi szabályok nem tartalmaznak olyan rendelkezést, amely szerint az egyik szerződés érvénytelensége esetén a kapcsolódó szerződés is érvénytelené válik. Ilyen kikötés a szerződés feltételei között sem szerepel. Az elállás körében előadott indítványozói állásponttal összefüggésben a törvényszék kifejtette, hogy a szóban forgó szerződés nem elállás, hanem érvénytelenség kimondása miatt szűnt meg. A Veszprémi Törvényszék mindezek alapján a járásbíróság ítéletét helybenhagyta (erről lásd: Veszprémi Törvényszék 1.Pf.21.013/2016/4. sorszámu ítéletének 3–4. oldalait).

- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Panaszindítványában egyidejűleg hívja fel az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésében foglalt alkotmányjogi elvet, az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében, az Alaptörvény 28. cikkében, illetve az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseiben írt alkotmányjogi szabályokat, valamint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljárás követelményeit. Valamennyi hivatkozás alapjaként egyezően adja elő, hogy az adott ügyben eljáró bíróságok a jogszabályokat tévesen alkalmazták. Az indítványozó érvelésében elsősorban a törvényszék jogértelmezését kifogásolja, és e körben kifejti, hogy a kapcsolt kölcsönszerződés célja, hogy az adott termék vagy szolgáltatás ellenértékét fedezze, valójában tehát összefonódik az üdülőhasználati jogot értékesítő szerződéssel. Ennek megfelelően az indítványozó értelmezése szerint az utóbbi érvénytelensége kihat a kölcsönügylet megítélésére is. Az indítványozó álláspontja szerint ezt az értelmezést támasztják alá az Fhtv. 22. § (2)–(5) bekezdéseiben foglalt hibás teljesítésre irányadó szabályok. Az indítványozó emellett vitatja a törvényszék elállás kérdésében elfoglalt álláspontját is. Az indítványozói okfejtés szerint egyfelől az üdülőhasználati jogot értékesítő szerződés megtámadása magában foglalta a kapcsolt hitelszerződés megtámadását is, és emellett a bíróság érvénytelenséget kimondó ítélete pótolhatja az elállási nyilatkozatot. Másfelől pedig az indítványozó álláspontja szerint az elállás és az érvénytelenség között jelen esetben azért nem is lehet különbséget tenni, mert mindkettő a szerződés megkötésére visszamenőleges hatályú, így az érvénytelenség és az elállási nyilatkozat következményei azonosak. Végül az indítványozó kifogásolja, hogy a bíróság a peres eljárás során nem vette figyelembe a Gazdasági Versenyhivatal vonatkozó határozatát, a felperes és az üdülőhasználati jogot értékesítő társaság közötti együttműködési megállapodást, valamint a felperes jogi képviselőjének más ügyben tett nyilatkozatát, így a tényállás feltártsága nem teljes körű.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [8] 3.1. Az Abtv. 27. § a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, vagyis alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában részben az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében és az Alaptörvény 28. cikkben foglalt szabályok vélt sérelmére hivatkozik. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében előírtak szerint az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, míg az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Az Alaptörvény e szabályainak egyike sem Alaptörvényben biztosított jog, így ennek megfelelően vélt sérelmükre alkotmányjogi panasz sem alapítható {elsőként lásd az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdés tekintetében a 3379/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]; illetve az Alaptörvény 28. cikk tekintetében a 3381/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [11]; legutóbb megerősítette: 3026/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [9]; illetve 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítványozó hivatkozik az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt szabályokra is. A következetes alkotmánybírósági gyakorlat értelmében az Alaptörvény e szabályai ugyanakkor önmagukban nem biztosítanak jogot, hanem az alapvető jogok védelmének állami kötelezettségét írják elő, valamint az alapvető jogok korlátozásának mércéit tartalmazzák

{legutóbbról lásd: 3152/2017. (VI. 14.) AB végzés, Indokolás [23] és 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban emellett felhívják az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében garantált követelmény sérelmét. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt garancia a tisztességes eljárás követelményét a közigazgatási hatósági eljárásokban fogalmazza meg. Ennek megfelelően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére az érdemi összefüggés hiánya miatt nem lehet bíróság hatáskörébe tartozó eljárásokban hozott bírói döntésekkel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt alapítani {elsőként lásd: 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6], legutóbbról lásd: 3122/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12] és 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13]}. Ebből következően az alkotmányjogi panasz ezekben a részeiben nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontjában foglalt törvényi követelményének.

- [9] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt előírás szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjai értelmében az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítvány Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének sérelmére hivatkozó részei tekintetében nem felel meg az indítvány határozottságára vonatkozó követelményeknek. Az indítványozó nem ad elő olyan releváns alkotmányjogi érvelést, amelyből kitűnik, hogy pontosan milyen kapcsolatban állnak a kifogásolt bírói döntések az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésében elismert szerződés-kötés alkotmányban garantált szabadságából fakadó követelményekkel {33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [26] és 3065/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [41]}. Ebből következően az indítvány ebben a részében nem tartalmaz olyan indokolást, amelyből kitűnhet, hogy a kifogásolt bírói döntés miért sérti a felhívott alaptörvényi szabályokat, így nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban foglalt követelményeknek {korábbiakról lásd: 3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23] és Indokolás [30], 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [126]; 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [12], amelyet legutóbb megerősített: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [10] 3.3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [11] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben és az elfogadott nemzetközi emberi jogi egyezményekben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállónan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményrendszerének sérelmére az eljáró bíróságok jogértelmezésével és a tényállás megállapításával összefüggésben hivatkozik. Az indítványozó elsődlegesen a peres eljárás során eljáró bíróságok jogértelmezését és a vitássá tett szerződések érvénytelenségéről és érvényességéről kialakított bírósági álláspontot vonja kétségbe. Az indítványozó szintén a bíróságok jogértelmezését kifogásolja, amikor az elállással összefüggő álláspontját adja elő. Emellett az indítványozó a bizonyítékok értékelése körében vitatja a tényállás feltártságát.
- [13] Az Alkotmánybíróság előbbieken felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje és ezzel együtt jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki jogi álláspontját, valamint ennek megfele-

lően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az eljáró bíróság által elfogadott jogértelmezés és a bizonyítékok mérlegelésének illetően felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelmezett jogot nem sért {legutóbbról lásd: 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának ebben a részében pontosan körülírt alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett a panasz a bírói döntés ismételt felülbírlatára irányul, amikor kifogásolja a polgári jogi és fogyasztóvédelmi szabályok helytelen alkalmazását, és ilyen okok alapján vitatja a bírói jogértelmezés helytállóságát. Az indítványozó ezen kívül a tényállás feltártságát kifogásolja. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem ad elő olyan alaptörvény-ellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban felvetett e kérdéseket nem értékelte alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem.

- [14] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2017. október 3.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/105/2017.

• • •